سُورَةُ النَّمۡلِ (مَكيّة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

طسٓۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡقُرۡءَانِ وَكِتَابٖ مُّبِينٍ ١ سەرنجی سەرەتای سورەتی (١البقرە) بدە، ئەوە ئایەتەکانی ئەم
قورئانەن و فەرمانی کتێبێکی پیرۆزو ئاشکرا و ڕوونە. هُدٗى وَبُشۡرَىٰ لِلۡمُؤۡمِنِينَ ٢ ڕێنمووی بەخش و مژدە
بەخشە بە ئیمانداران (لە هەموو سەردەمێکدا). ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُم بِٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ
يُوقِنُونَ ٣ ئەوانەی کە نوێژەکانیان بە چاکی ئەنجام دەدەن و زەکات دەبەخشن و باوەڕێکی بەتین و
دامەزراویان بە ڕۆژی قیامەت هەیە. إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمۡ أَعۡمَٰلَهُمۡ فَهُمۡ يَعۡمَهُونَ ٤
بێگومان ئەوانەی باوەڕ بە قیامەت ناهێنن، کارو کردەوە خراپەکانمان لەبەرچاو جوان کردوون، لەبەر ئەوە چاوی
دڵیان کوێر بووە خراپی کردارەکانیان نابینن. أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَهُمۡ سُوٓءُ ٱلۡعَذَابِ وَهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ هُمُ
ٱلۡأَخۡسَرُونَ ٥ ئائەوانە ئەوانەن ناخۆشترین و ناسۆرترین سزا بۆیان ئامەدەیە و ئەوان لە قیامەتدا هەموو کەس
خەسارەتمەندترن. وَإِنَّكَ لَتُلَقَّى ٱلۡقُرۡءَانَ مِن لَّدُنۡ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ٦ ئەی محمد (ﷺ) بەڕاستی تۆ لەلایەن
زاتێکی داناو زاناوە قورئان فێر دەکرێیت و پێت دەدرێت. إِذۡ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهۡلِهِۦٓ إِنِّيٓ ءَانَسۡتُ نَارٗا
سَـَٔاتِيكُم مِّنۡهَا بِخَبَرٍ أَوۡ ءَاتِيكُم بِشِهَابٖ قَبَسٖ لَّعَلَّكُمۡ تَصۡطَلُونَ ٧ یادیان بهێنە، کاتێک موسا
(لەڕێگای گەڕانەوەیدا بۆ میسر) بە هاوسەرەکەی وت: (ئێوە لێرەدا بمێننەوە) بەڕاستی من ئاگرێکم بەدی کردووە
و دڵم پێی خۆشە، لەوێوە هەواڵێکتان بۆ دەهێنم، یان سەلکە بزوتێکتان بۆ دەهێنم، بۆ ئەوەی خۆتانی پێ گەرم
بکەنەوە. فَلَمَّا جَآءَهَا نُودِيَ أَنۢ بُورِكَ مَن فِي ٱلنَّارِ وَمَنۡ حَوۡلَهَا وَسُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٨ جا
کاتێک گەیشتە لای ئەوەی بە ئاگری زانی (بینی نوورو ڕووناکیەکی بێ وێنەیە) بانگی لێکرا: پیرۆزە ئەو کەسەی
کە لەپاڵ ئاگرەکەدایە و ئەو فریشتانەش کە لەجێی ئاگرە تایبەتیەکەدا هەن، پاکی و بێگەردی بۆ خوایە، کە
پەروەردگاری هەموو جیهانیانە. يَٰمُوسَىٰٓ إِنَّهُۥٓ أَنَا ٱللَّهُ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ٩ ئەی موسا ئەو کەسەی قسەت بۆ
دەکات ئەوە بەڕاستی منم، ئەو خوایەی کە باڵا دەست و دانایە. وَأَلۡقِ عَصَاكَۚ فَلَمَّا رَءَاهَا تَهۡتَزُّ كَأَنَّهَا جَآنّٞ
وَلَّىٰ مُدۡبِرٗا وَلَمۡ يُعَقِّبۡۚ يَٰمُوسَىٰ لَا تَخَفۡ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ١٠ عەساکەت فڕێ بدە، جاکاتێک
فڕێیدا بینی، وەکو تولەمار بەخێرایی دەجووڵا، موسا هەڵات و پشتی تێکردو ئاوڕی نەدایەوە، (ئەوسا خوای

گەورە فەرمووی): ئەی موسا مەترسە، چونکە بەڕاستی پێغەمبەران لە لای من ناترسن و بیمیان نیە... إِلَّا مَن
ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسۡنَۢا بَعۡدَ سُوٓءٖ فَإِنِّي غَفُورٞ رَّحِيمٞ ١١ مەگەر کەسێک ستەمێکی کردبێت و پاشان
چاکەکاری ئەنجام بدات دوای ئەوەی پێشتر هەڵەی هەبووە، ئەوە من بۆ ئەو جۆرە کەسانە لێخۆشبوو
میهرەبانم. وَأَدۡخِلۡ يَدَكَ فِي جَيۡبِكَ تَخۡرُجۡ بَيۡضَآءَ مِنۡ غَيۡرِ سُوٓءٖۖ فِي تِسۡعِ ءَايَٰتٍ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ وَقَوۡمِهِۦٓۚ إِنَّهُمۡ
كَانُواْ قَوۡمٗا فَٰسِقِينَ ١٢ جا دەستەکەت بخەرە گیرفانتەوە، هەر کە دەرتهێنا بە سپییەکی بێ عەیب دێتە دەرەوە،
ئەم دوو _ موعجیزە _یە لە ڕیزی نۆ _ موعجیزە _ دایە بۆ فیرعەون و قەومەکەی، بەڕاستی ئەوانە قەومێکی لە
سنوور دەرچوو بوون. فَلَمَّا جَآءَتۡهُمۡ ءَايَٰتُنَا مُبۡصِرَةٗ قَالُواْ هَٰذَا سِحۡرٞ مُّبِينٞ ١٣ جا کاتێک _ موعجیزە _
کانی ئێمەیان بە ڕوونی و ئاشکرا بۆ هات و خرایە بەرچاویان وتیان: ئەمە جادوویەکی ئاشکرایە... وَجَحَدُواْ بِهَا
وَٱسۡتَيۡقَنَتۡهَآ أَنفُسُهُمۡ ظُلۡمٗا وَعُلُوّٗاۚ فَٱنظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ١٤ جا ئەوانەی هەر ڕق
ئەستووربیان کردو باوەڕیان پێی نەبوو، بە زۆرداری و خۆبەزلزانی، لە کاتێکدا لە ناخی دەروونیانەوە هەستیان
دەکرد حەقیقەتەو ڕاستە، دە تەماشا بکە و سەرنج بدە بزانە سەرەنجامی تاوانباران و گوناهکاران چۆن بوو
(چۆن تۆڵەمان لێ سەندن). وَلَقَدۡ ءَاتَيۡنَا دَاوُۥدَ وَسُلَيۡمَٰنَ عِلۡمٗاۖ وَقَالَا ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي فَضَّلَنَا عَلَىٰ كَثِيرٖ
مِّنۡ عِبَادِهِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ١٥ سوێند بەخوا بێگومان ئێمە داود و سولەیمان زانیاری و زانستیمان بەخشی،
هەردووکیان وتیان: سوپاس وستایش بۆ ئەو خوایەی کە زیادە ڕێزی ئێمەی داوە بەسەر زۆرێک لە بەندە
ئیماندارەکانیدا. وَوَرِثَ سُلَيۡمَٰنُ دَاوُۥدَۖ وَقَالَ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ عُلِّمۡنَا مَنطِقَ ٱلطَّيۡرِ وَأُوتِينَا مِن كُلِّ شَيۡءٍۖ إِنَّ
هَٰذَا لَهُوَ ٱلۡفَضۡلُ ٱلۡمُبِينُ ١٦ سولەیمان جێنشینی داودی باوکی بوو، ڕۆژێک وتی: ئەی خەڵکینە ئێمە فێری
زمانی باڵندە کراوین و لە هەموو شتێکمان پێدراوە، بەڕاستی ئەمە هەر فەزڵ و ڕێزێکی ئاشکرایە (لەلایەن
خواوە پێمان بەخشراوە). وَحُشِرَ لِسُلَيۡمَٰنَ جُنُودُهُۥ مِنَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ وَٱلطَّيۡرِ فَهُمۡ يُوزَعُونَ ١٧ هەرچی
سەربازو لەشکری سولەیمان هەبوو لە پەری و ئادەمیزاد و باڵندە کۆکرانەوە و نمایشیان کرد بە ڕیزو ڕێک و
پێکی هەموویان بەسەرەتاو کۆتاییان یەکیان گرت. حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ
ٱدۡخُلُواْ مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ ١٨ هەتا گەیشتە دۆڵی مێرووولە،
مێرووولە مێچکەیەک (هاواری کرد و) وتی :ئەهای مێرووولەینە، بچنە ماڵ و کون و کەلەبەرەکانتانەوە نەوەکو
سولەیمان و سەربازانی پێشێلتان بکەن، لەکاتێکدا هەستتان پێناکەن. فَتَبَسَّمَ ضَاحِكٗا مِّن قَوۡلِهَا وَقَالَ رَبِّ

أَوۡزِعۡنِيٓ أَنۡ أَشۡكُرَ نِعۡمَتَكَ ٱلَّتِيٓ أَنۡعَمۡتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَٰلِدَيَّ وَأَنۡ أَعۡمَلَ صَٰلِحٗا تَرۡضَىٰهُ وَأَدۡخِلۡنِي بِرَحۡمَتِكَ
فِي عِبَادِكَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿١٩﴾ سولەیمان (کە گوێی لە هاواری مێرووولەکە بوو) زەردەخەنە گرتی و پێکەنی بە
هاوارو قسەکەی، بۆیە وتی: پەروەردگارا، یارمەتیم بدە دڵ و دەروون و ڕۆح وگیانم کۆبکەرەوە، تا
سوپاسگوزاری نازو نیعمەتەکانت بم کە بەسەر من و دایک وباوکمدا ڕژاندووتە، هەروەها کۆمەکیم بکە تا
کاروکردەوەی چاکە ئەنجام بدەم کە تۆ پێی ڕازیی بیت و بە ڕەحمەت و میهرەبانی خۆت بمخەرە ڕیزی بەندە
چاکەکانتەوە. وَتَفَقَّدَ ٱلطَّيۡرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَآ أَرَى ٱلۡهُدۡهُدَ أَمۡ كَانَ مِنَ ٱلۡغَآئِبِينَ ﴿٢٠﴾ ئینجا سولەیمان کەوتە
بەسەر کردنەوە و پشکنینی دەستەو تاقمی باڵندەکان و وتی: ئەوە بۆچی من پەپوو نابینم؟ یاخود لێرە نیە و خۆی
دزیوەتەوە و لە نادیارەکانە!! لَأُعَذِّبَنَّهُۥ عَذَابٗا شَدِيدًا أَوۡ لَأَاْذۡبَحَنَّهُۥٓ أَوۡ لَيَأۡتِيَنِّي بِسُلۡطَٰنٖ مُّبِينٖ ﴿٢١﴾ سوێند
بێت ئەبێت سزایەکی زۆر سەختی بدەم یان سەری ببڕم، یان دەبێت بە بەڵگەیەکی ئاشکراوە بێت بۆ لام.
فَمَكَثَ غَيۡرَ بَعِيدٖ فَقَالَ أَحَطتُ بِمَا لَمۡ تُحِطۡ بِهِۦ وَجِئۡتُكَ مِن سَبَإِۭ بِنَبَإٖ يَقِينٍ ﴿٢٢﴾ سولەیمان زۆر
چاوەڕێی نەکرد (پەپوو پەیدابوو، یەکسەر هات و نیشتەوە و) وتی: ئەوەی من پێم زانیووە تۆ پێت نەزانیووە،
من لە وڵاتی سەبەئەوە هەواڵێکی ڕاست و دروستم بۆ هێناویت!! إِنِّي وَجَدتُّ ٱمۡرَأَةٗ تَمۡلِكُهُمۡ وَأُوتِيَتۡ مِن
كُلِّ شَيۡءٖ وَلَهَا عَرۡشٌ عَظِيمٞ ﴿٢٣﴾ بەڕاستی من بۆم دەرکەوت ئافرەتێک فەرمانڕەواییان دەکات و لە هەموو
جۆرە دەسەڵات و نازو نیعمەتێکی پێبەخشراوە، تەختێکی پاشایەتی گەورەشی هەیە، بینیم خۆی و قەومەکەی
سوژدە بۆ خۆر دەبەن لە جیاتی خوا، شەیتان کارو کردەوەی چەوتیانی بۆ ڕازاندوونەتەوە، بەو هۆیەوە ڕێبازی
ڕاست و دروستی لێگرتوون، بۆیە ئەوان ڕێنمووی وەرناگرن. وَجَدتُّهَا وَقَوۡمَهَا يَسۡجُدُونَ لِلشَّمۡسِ مِن
دُونِ ٱللَّهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ أَعۡمَٰلَهُمۡ فَصَدَّهُمۡ عَنِ ٱلسَّبِيلِ فَهُمۡ لَا يَهۡتَدُونَ ﴿٢٤﴾ بینیم کە خۆی
قەومەکەی سوجەدەیان دەبرد بۆ ڕۆژ لە جیاتی خوا، وە (شەیتان) کاروکردەوەکانیانی شیرین و جوان کردبوو لە
بەرچاویان هەر بۆیە بە هۆی ئەوە لە ڕێگا لایان داوەو هیدایەتیان وەرنەگرتووە. أَلَّا يَسۡجُدُواْۤ لِلَّهِ ٱلَّذِي يُخۡرِجُ
ٱلۡخَبۡءَ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَيَعۡلَمُ مَا تُخۡفُونَ وَمَا تُعۡلِنُونَ ﴿٢٥﴾ شەیتان ڕێی لێگرتن) بۆ ئەوەی سوژدە
نەبەن بۆ ئەو خوایەی کە نهێنی دەردەکێشێت لە ئاسمانەکان و زەویداو دەزانێت ئێوە چی دەشارنەوە و چیش
ئاشکرا دەکەن... ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ ٱلۡعَرۡشِ ٱلۡعَظِيمِ ۩ ﴿٢٦﴾ خوا ئەو زاتەیە کە جگە لەو خوایەکی تر
نیە، خاوەنی تەختی مەزن وگەورەیە. ۞ قَالَ سَنَنظُرُ أَصَدَقۡتَ أَمۡ كُنتَ مِنَ ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٢٧﴾ سولەیمان وتی بە

پەپوو: ئێمە لەمەودوا لەو گوفتارەی تۆ دەکۆڵینەوە، تابزانین ڕاست دەکەیت یان لە ڕیزی درۆزنانیت. ٱذۡهَب
بِّكِتَٰبِي هَٰذَا فَأَلۡقِهۡ إِلَيۡهِمۡ ثُمَّ تَوَلَّ عَنۡهُمۡ فَٱنظُرۡ مَاذَا يَرۡجِعُونَ ﴿٢٨﴾ ئەوسا سولەیمان نامەیەکی نووسی و
دای بە پەپوو فەرمانی پێدا کە: بڕۆ ئەم نامەیە ببە و (لە شوێنێکی بەرچاودا) بۆیان فڕێ بدە و پاشان (لە
پەنایەکدا) خۆت حەشار بدە و بزانە دەڵێن چی و چ باس و خواسێک دەکەن. قَالَتۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمَلَؤُاْ إِنِّيٓ
أُلۡقِيَ إِلَيَّ كِتَٰبٞ كَرِيمٌ ﴿٢٩﴾ شاژن هات ونامەی بینی و خوێندیەوە، پاشان وەزیران و ئەنجومەنەکەی خۆی
کۆکردەوە و) وتی :ئەی ڕێزداران، بەڕاستی من نامەیەکی پیرۆزو بەڕێزم بۆ دانراوە. إِنَّهُۥ مِن سُلَيۡمَٰنَ وَإِنَّهُۥ
بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ نامەکە لە سولەیمانەوە و بە ناوی خوای بەخشندەی میهرەبانەوە (دەست پێ دەکات
و دەڵێت):﴿٣٠﴾ أَلَّا تَعۡلُواْ عَلَيَّ وَأۡتُونِي مُسۡلِمِينَ ﴿٣١﴾ خۆتان بەگەورە مەزانن و لێم یاخی مەبن و وەرن
موسوڵمان ببن (واز لە خۆر پەرستی بهێنن و بەدیهێنەری خۆر و مانگ و ئەستێرەو زەوی و ...هتد بپەرستن).
قَالَتۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمَلَؤُاْ أَفۡتُونِي فِيٓ أَمۡرِي مَا كُنتُ قَاطِعَةً أَمۡرًا حَتَّىٰ تَشۡهَدُونِ ﴿٣٢﴾ ئینجا بەڵقیس بە ئامادە
بووانی وت: ئەی ڕێزداران ڕاتان چیە، چی بکەم باشە، خۆ من هیچ بڕیارێکم نەداوە هەتا ئێوە لێی ئاگادار
نەبوو بن و ڕاتان لەسەری نەدابێت. قَالُواْ نَحۡنُ أُوْلُواْ قُوَّةٖ وَأُوْلُواْ بَأۡسٖ شَدِيدٖ وَٱلۡأَمۡرُ إِلَيۡكِ فَٱنظُرِي مَاذَا
تَأۡمُرِينَ ﴿٣٣﴾ ئەنجومەنەکەی وتیان :خۆت دەزانیت کە ئێمە خاوەنی هێزو تواناو دەسەڵاتی توندو تیژین،
فەرمانیش فەرمانی تۆیە، بیر بکەرەوە و تیفکرە چ فەرمانێک دەدەیت (ئێمە ئامادەین). قَالَتۡ إِنَّ ٱلۡمُلُوكَ إِذَا
دَخَلُواْ قَرۡيَةً أَفۡسَدُوهَا وَجَعَلُوٓاْ أَعِزَّةَ أَهۡلِهَآ أَذِلَّةٗۚ وَكَذَٰلِكَ يَفۡعَلُونَ ﴿٣٤﴾ بەڵقیس وتی :بەڕاستی لەشکری
پاشاکان کاتێک چووبنە شارو دێهاتەکانەوە، وێران وکاولیان کردووە و تۆوی خراپەیان چاندووە، کەسانی خاوەن
دەسەڵات و پیاوی ناوداری ئەو شوێنەیان زەلیل و ڕیسوا کردووە و هەمیشە ئەوە پیشەیانە و بەو جۆرە
دەکەن و هەرواش دەبن (بێگومان من حەز لە کارەساتی وا ناکەم)... وَإِنِّي مُرۡسِلَةٌ إِلَيۡهِم بِهَدِيَّةٖ فَنَاظِرَةُۢ بِمَ
يَرۡجِعُ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ﴿٣٥﴾ بێگومان لەبەرئەوە من بڕیارمداوە کە: دیاریەکیان بۆ بنێرم، جا چاوەڕێ دەکەم بزانم
نوێنەرەکان چ هەواڵێکم بۆ دەهێننەوە و (هەڵوێستی سولەیمان جۆن دەبێت). فَلَمَّا جَآءَ سُلَيۡمَٰنَ قَالَ
أَتُمِدُّونَنِ بِمَالٖ فَمَآ ءَاتَىٰنِۦَ ٱللَّهُ خَيۡرٞ مِّمَّآ ءَاتَىٰكُمۚ بَلۡ أَنتُم بِهَدِيَّتِكُمۡ تَفۡرَحُونَ ﴿٣٦﴾ جا کاتێک
(نوێنەری) نێردراوەکان گەیشتە لای سولەیمان، (هەواڵی دیاریەکەی گەیاند، سولەیمان بە تووڕەییەوە) پێی وت:
ئێوە دەتانەوێت بە ماڵ و سامان ودیاری کۆمەکیم بکەن؟! من دڵنیام کە ئەو شتانەی خوا پێی بەخشیووم لەوە

چاکتر و بەنرخترە کە بە ئێوەی بەخشیووە، نەخێر من بەو دیاریە دڵشاد نابم، بەڵکو ئێوە بە دیاریەکەتان شاد
دەبن. ٱرۡجِعۡ إِلَيۡهِمۡ فَلَنَأۡتِيَنَّهُم بِجُنُودٖ لَّا قِبَلَ لَهُم بِهَا وَلَنُخۡرِجَنَّهُم مِّنۡهَآ أَذِلَّةٗ وَهُمۡ صَٰغِرُونَ ٣٧ قَالَ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمَلَؤُاْ أَيُّكُمۡ يَأۡتِينِي بِعَرۡشِهَا قَبۡلَ أَن يَأۡتُونِي مُسۡلِمِينَ ٣٨ ئەی نوێنەری بەڵقیس بگەڕێرەوە بۆ
لایان بە خۆت و دیاریەکەتەوە، سوێند بە خوا دەبێت بە سەربازانێکەوە بچینە سەریان کە نەیان دیبێت و
نەتوانن بەرگری بکەن، دەبێت دەریان بکەین لە وڵاتیان لە کاتێکدا ئەوان زەلیل و ڕیسواو شکاون. قَالَ
عِفۡرِيتٞ مِّنَ ٱلۡجِنِّ أَنَا۠ ءَاتِيكَ بِهِۦ قَبۡلَ أَن تَقُومَ مِن مَّقَامِكَۖ وَإِنِّي عَلَيۡهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٞ ٣٩ دێوێک لە
پەریەکان وتی: من بۆت دەهێنم پێش ئەوەی دەوام تەواو ببێت و لە جێی خۆت هەستیت، بەڕاستی من بۆ
ئەو کارە خۆم بە بەهێزو ئەمین دەزانم. قَالَ ٱلَّذِي عِندَهُۥ عِلۡمٞ مِّنَ ٱلۡكِتَٰبِ أَنَا۠ ءَاتِيكَ بِهِۦ قَبۡلَ أَن يَرۡتَدَّ
إِلَيۡكَ طَرۡفُكَۚ فَلَمَّا رَءَاهُ مُسۡتَقِرًّا عِندَهُۥ قَالَ هَٰذَا مِن فَضۡلِ رَبِّي لِيَبۡلُوَنِيٓ ءَأَشۡكُرُ أَمۡ أَكۡفُرُۖ وَمَن شَكَرَ
فَإِنَّمَا يَشۡكُرُ لِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيّٞ كَرِيمٞ ٤٠ بەڵام یەکێک لە پیاو چاکان کە زانستی و
زانیاری لە (نهێنیەکانی) کتێبی تەورات هەبوو وتی: من بۆت دەهێنم بە چاو تروکاندنێک (دەستی کرد بە نزاو
پاڕانەوە و داوای لە خوا کرد)، ئەوسا کتو پڕ سولەیمان بینی تەختی پاشایەتی لەلایدا دانراوە وتی: ئەمە فەزڵ و
بەخششەکانی پەروەردگارمە بۆ ئەوەی تاقیم بکاتەوە.. کە: ئایا سوپاسگوزار دەبم یان ناشکورو بەدنمەک، جا
ئەوەی سوپاسگوزار بێت ئەوە بەڕاستی سوپاسگوزارە بۆ خۆی، ئەوەش کە سپڵەیە، ئەوە بێگومان
پەروەردگارم دەوڵەمەند و بێ نیازە و خاوەنی بەخششە بە هەمووان (ڕایەکیش هەیە لەسەر ئەوەی کە ئەو
کەسە سولەیمان خۆی بووە). قَالَ نَكِّرُواْ لَهَا عَرۡشَهَا نَنظُرۡ أَتَهۡتَدِيٓ أَمۡ تَكُونُ مِنَ ٱلَّذِينَ لَا يَهۡتَدُونَ
٤١ ئینجا سولەیمان فەرمانیدا و وتی: تەختی پاشایەتیەکەی دەستکاری بکەن (هەندێک ڕەنگ و نەخشی
بگۆڕن) سەرنج دەدەین بزانین بەڵقیس دەیناسێتەوە، یان لەو کەسانە دەبێت کە نایناسنەوە. فَلَمَّا جَآءَتۡ قِيلَ
أَهَٰكَذَا عَرۡشُكِۖ قَالَتۡ كَأَنَّهُۥ هُوَۚ وَأُوتِينَا ٱلۡعِلۡمَ مِن قَبۡلِهَا وَكُنَّا مُسۡلِمِينَ ٤٢ جا کاتێک بەڵقیس
گەیشت، پێی وترا: تەختی پاشایەتی تۆ ئاوایە؟ !هەر دەڵێی ئەوەو لەو دەچێت، ئێمە پێش ئەمەش زانیاریمان
هەبوو)دەربارەی تواناو دەسەڵاتی سولەیمان) ئێمە تەسلیم بووین (نیازی جەنگمان نیە). وَصَدَّهَا مَا كَانَت
تَّعۡبُدُ مِن دُونِ ٱللَّهِۖ إِنَّهَا كَانَتۡ مِن قَوۡمٖ كَٰفِرِينَ ٤٣ ئەو شتانەی کە بەڵقیس دەیپەرست لە جیاتی خوا
بووبوونە بەربەست لە دڵ و دەروونیدا لە بەرامبەر ئاینی خوادا بەڕاستی ئەو کاتی خۆی لە ڕیزی قەومێکی بێ
باوەڕ و خوا نەناساندا بوو. قِيلَ لَهَا ٱدۡخُلِي ٱلصَّرۡحَۖ فَلَمَّا رَأَتۡهُ حَسِبَتۡهُ لُجَّةٗ وَكَشَفَتۡ عَن سَاقَيۡهَاۚ قَالَ

إِنَّهُۥ صَرۡحٞ مُّمَرَّدٞ مِّن قَوَارِيرَۗ قَالَتۡ رَبِّ إِنِّي ظَلَمۡتُ نَفۡسِي وَأَسۡلَمۡتُ مَعَ سُلَيۡمَٰنَ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٤٤﴾
ئەوسا پێی وترا بچۆرە کۆشکەکەوە، (کاتێک بەرەو کۆشک کەوتە ڕێ، ئاوێک لەبەردەم کۆشکەکەدا بوو، بە
شووشە سەری گیرا بوو) جا کە بەلْقیس بینی وای زانی ئاوێکی زۆرە و قاچی خۆی هەلْکرد تا تەڕ نەبێت،
سولەیمان وتی: ئەو پانتاییە بە شووشە سەری گیراوە (بەلْقیس سەرسام بوو لەدەسەلاّت و کۆشک و تەلارو
نازو نیعمەتی مادی و مەعنەوی کە خوای گەورە بە سولەیمانی بەخشیووە بۆیە) وتی: پەروەردگارا من بەڕاستی
تا ئێستا ستەمم لە خۆم کردووە، ئیتر وا لەگەلْ سولەیماندا تەسلیمی خوای پەروەردگاری جیهانیان بووم. وَلَقَدۡ
أَرۡسَلۡنَآ إِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمۡ صَٰلِحًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ فَإِذَا هُمۡ فَرِيقَانِ يَخۡتَصِمُونَ ﴿٤٥﴾ سوێند بە خوا بۆ هۆزی
(ثمود) یش صالْحی برایانمان نارد، فەرمانمان پێدا کە پێیان بلْێ: تەنها خوا بپەرستن، کەچی دەستبەجێ خەلْکەکە
بوون بە دوو دەستەوە و کێشە و ناخۆشی لە نێوانیاندا بەرپا بوو. قَالَ يَٰقَوۡمِ لِمَ تَسۡتَعۡجِلُونَ بِٱلسَّيِّئَةِ قَبۡلَ
ٱلۡحَسَنَةِۖ لَوۡلَا تَسۡتَغۡفِرُونَ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمۡ تُرۡحَمُونَ ﴿٤٦﴾ صالْح پێی وتن: ئەی قەوم و کەسم بۆچی ئێوە پەلەی
خراپەتانە پێش چاکە و حەز دەکەن بەلاو ناخۆشیتان بەسەر بێت، ئەی بۆچی داوای لێخۆشبوون لە خوا
ناکەن بۆ ئەوەی ڕەحمتان پێ بکرێت (خوای گەورە دەرووی زیاترتان لێ بکاتەوە). قَالُواْ ٱطَّيَّرۡنَا بِكَ وَبِمَن
مَّعَكَۚ قَالَ طَٰٓئِرُكُمۡ عِندَ ٱللَّهِۖ بَلۡ أَنتُمۡ قَوۡمٞ تُفۡتَنُونَ ﴿٤٧﴾ خەلْکەکە وتیان: ئێمە تووشی شووم و نەگبەتی
بووین بە هۆی تۆو ئەوانەی لەگەلْ تودان، صالْح وتی: نەخێر وا نییە، نەگبەتی و شوومتان لەلایەن خواوە بۆ
دێت (ئەگەر بەردەوام بن لەسەر یاخی بوونتان)، بەلْکو ئێوە قەومێکن کە تاقی دەکرێنەوە. وَكَانَ فِي ٱلۡمَدِينَةِ
تِسۡعَةُ رَهۡطٖ يُفۡسِدُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا يُصۡلِحُونَ ﴿٤٨﴾ لەو شارەدا نۆ دەستە هەبوو کە گوناهو تاوانیان ئەنجام
دەداو تۆوی خراپەیان لە ولاتدا دەچاندو بەلای چاکەو چاکەکاریدا نەدەچاوون. قَالُواْ تَقَاسَمُواْ بِٱللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُۥ
وَأَهۡلَهُۥ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِۦ مَا شَهِدۡنَا مَهۡلِكَ أَهۡلِهِۦ وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ﴿٤٩﴾ هەموویان سوێندیان بە خوا بۆ
یەکتر خوارد کە لە شەودا بدەن بەسەر صالْح و مالْ و مندالْیدا و لەناویان بەرن، پاشان (ئەگەر گومانیان
لێکردین) سوێند دەخۆین و بە کەس و کاری دەلْێین: ئێمە ئاگامان لە تیاچوونی ئەوان نیە و دلْنیا بن ئێمە
ڕاستگۆشین. وَمَكَرُواْ مَكۡرٗا وَمَكَرۡنَا مَكۡرٗا وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ ﴿٥٠﴾ ئەو تاوانبارانە پیلان و تەلْەکەیان گێڕا (بۆ
لەناو بردنی صالْح و شوێنکەوتوانی) ئێمەش نەخشەیەکی ترمان کێشا (بۆ ڕزگار کردنی ئیمانداران و لەناوبردانی
خوا نەناسان) ئەوان ئاگایان لێ نەبوو، هەستیان پێ نەدەکرد. فَٱنظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ مَكۡرِهِمۡ أَنَّا دَمَّرۡنَٰهُمۡ
وَقَوۡمَهُمۡ أَجۡمَعِينَ ﴿٥١﴾ جا ئیتر سەرنج بدە و تەماشاکە، سەرەنجامی پیلانەکەیان چیان بەسەرهات، بەڕاستی

ئێمە ئەوانیش و هەموو قەومەکەیانمان لە ناوبرد (بەهۆی بومەلەرزەوە). فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوٓا۟ إِنَّ
فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾ ئەوەتە ماڵەکانیان کاول و چۆڵە بە هۆی ئەو ستەمەی کە کردیان، بەڕاستی
ئا لەو بەسەرهاتەدا بەڵگەو نیشانەی تەواو هەیە بۆ کەسانێک کە لەشت تێبگەن و بزانن. وَأَنجَيْنَا ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَكَانُوا۟ يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾ ئەوسا ئێمە ئەو کەسانەمان ڕزگار کرد کە باوەڕیان هێنابوو و ئەوانە پارێزکار بوون و
لە خوا دەترسان. وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِۦٓ أَتَأْتُونَ ٱلْفَٰحِشَةَ وَأَنتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٥٤﴾ لوط پێغەمبەریش کاتی خۆی
بە قەومەکەی وت: باشە ئێوە ئەوکارە نابەجێ وتاوان و گوناهە ئەنجام دەدەن؟!، لەکاتێکدا ئێوە چاوتان هەیە و
دەزانن (چۆن شەرمەزار و خەجاڵەت و ڕیسوا نابن). أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ ٱلرِّجَالَ شَهْوَةً مِّن دُونِ ٱلنِّسَآءِ ۚ بَلْ
أَنتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿٥٥﴾ ئایا ڕەوایە کە ئارەزووی خۆتان لەگەڵ پیاواندا ئەنجام بدەن لە جیاتی ژنان؟! نەخێر
ئێوە ژیر نین، بەڵکو ئێوە گەلێکن سەرەنجامی ئەم ئیشە خراپە نازانن. ۞ ج ٢٠ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِۦٓ إِلَّآ أَن
قَالُوٓا۟ أَخْرِجُوٓا۟ ءَالَ لُوطٍ مِّن قَرْيَتِكُمْ ۖ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٥٦﴾ کەچی وەڵامی قەومەکەی هیچ نەبوو تەنها
ئەوە نەبێت کە وتیان: (لوط) و شوێنکەوتووانی لە شارەکەتان دەربکەن، چونکە بەڕاستی ئەوانە کەسانێکن
خۆیان بە پاک ڕادەگرن!! فَأَنجَيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥٓ إِلَّا ٱمْرَأَتَهُۥ قَدَّرْنَٰهَا مِنَ ٱلْغَٰبِرِينَ ﴿٥٧﴾ سەرەنجام ئێمە (لوط) و
خاوو خێزانیمان ڕزگارکرد جگە لە ژنەکەی کە بڕیارمان دابوو لە تیاچووان بێت (چونکە هەڵوێستی چاک نەبوو،
باوەڕی بە مێردی پێغەمبەری نەبوو). وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم مَّطَرًا ۖ فَسَآءَ مَطَرُ ٱلْمُنذَرِينَ ﴿٥٨﴾ لە بەرەبەیاندا
بەردبارانمان کردن، ئای کە بەردبارانی بێدارکراوەکان سەخت و دژوارە! قُلِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَٰمٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ ٱلَّذِينَ
ٱصْطَفَىٰٓ ۗ ءَآللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾ ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەی ئیماندار بڵێ: سوپاس و ستایش بۆ خوای
میهرەبان، سڵاو لەسەر ئەو بەندانەش کە هەڵی بژاردووە، ئایا ئەو خوا میهرەبانە چاکترە (کە بپەرسترێت و
پەیڕەوی بەرنامەکەی بکرێت) یان ئەوانەی ئەوان دەیکەنە شەریک و هاوەڵ بۆی؟ أَمَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضَ وَأَنزَلَ لَكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَنۢبَتْنَا بِهِۦ حَدَآئِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّا كَانَ لَكُمْ أَن تُنۢبِتُوا۟
شَجَرَهَآ ۗ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ﴿٦٠﴾ ئایا شەریک و هاوەڵ چاکترە بپەرسترێت یان ئەو زاتەی کە
ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە و لە ئاسمانەوە بارانی باراندووە، جا باخ و بێستانی جوان و ڕازاوەمان پێ
بەرهەم هێناوە، ئێوە نەتاندەتوانی درەختەکانی برویێنن، چ جای بەرو بوومەکەی، ئایا ڕەوایە، کە خوایەکی تر
لەگەڵ خوای پەروەردگاردا هەبێت؟! نەخێر، لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگانەدا زۆربەی ئەو خەڵکە لە ڕێبازی ڕاست

لادەدەن و شوێنی چەوتی و ناردوستی دەکەون. أَمَّن جَعَلَ ٱلۡأَرۡضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَٰلَهَآ أَنۡهَٰرًا وَجَعَلَ لَهَا
رَوَٰسِيَ وَجَعَلَ بَيۡنَ ٱلۡبَحۡرَيۡنِ حَاجِزًاۗ أَءِلَٰهٞ مَّعَ ٱللَّهِۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٦١﴾ ئایا تەنها ئەو زاتە نیە کە
زەوی دامەزراندووە و لە ناویدا جۆگە و ڕووباری ڕەخساندووە، هەروەها زنجیرە چیای تیادا چەسپاندووە، لە
نێوان دوو دەریاکەشدا بەربەستی بەرپاکردووە (کە ئاوی شیرین و سوێر تێکەڵ نابن) ئایا ڕەوایە خوایەکی تر
لەگەڵ خوا پەروەردگاردا هەبێت؟! نەخێر وا نییە، لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگانەدا زۆربەی ئەو خەڵکە (ئەم
ڕاستیانە) نازانن و تێناگەن. أَمَّن يُجِيبُ ٱلۡمُضۡطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكۡشِفُ ٱلسُّوٓءَ وَيَجۡعَلُكُمۡ خُلَفَآءَ ٱلۡأَرۡضِۗ
أَءِلَٰهٞ مَّعَ ٱللَّهِۚ قَلِيلٗا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ ئایا کێیە جگە لە زاتی پەروەردگار کە بێت بە هانا و هاواری لێقەوماو
و بێ دەرەتان و بێ دالدەوە، کاتێک نزا دەکات و لێی دەپاڕێتەوە، ئەوسا بەڵاو ناخۆشیەکان لادەبات و
دەتانکاتە نیشتەجێ و جێنشین لە زەویدا، ئایا ڕەوایە لەگەڵ ئەو زاتەدا خوای تر هەبێت؟! کەمێک یاداوەری
وەربگرن و تێفکرن و بیربکەنەوە. أَمَّن يَهۡدِيكُمۡ فِي ظُلُمَٰتِ ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِ وَمَن يُرۡسِلُ ٱلرِّيَٰحَ بُشۡرَۢا بَيۡنَ
يَدَيۡ رَحۡمَتِهِۦٓۗ أَءِلَٰهٞ مَّعَ ٱللَّهِۚ تَعَٰلَى ٱللَّهُ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿٦٣﴾ ئایا کێ لە تاریکستانی سەر وشکانی و دەریا
ڕێنموویتان دەکات تا ون نەبن؟! کێ بای شەماڵ (هەڵگری هەڵمی ئاو) دەنێرێت وەک مژدەیەک پێش
گەیشتنی بارانی ڕەحمەت؟، ئایا ڕەوایە لەگەڵ خوادا خوای تر هەبێت، بەرزی و بڵندی و مەزنی بۆ خوای
گەورە لەبەرامبەر ئەو شتانەوە کە نەفامان دەیکەنە هاوەڵ و شەریک بۆ ئەو زاتە. أَمَّن يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُۥ وَمَن يَرۡزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِۗ أَءِلَٰهٞ مَّعَ ٱللَّهِۚ قُلۡ هَاتُواْ بُرۡهَٰنَكُمۡ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٦٤﴾
ئایا کێ لە سەرەتاوە دروستکراوان بەدی دەهێنێت، پاشان دوای تێکدانی سەرلەنوێ دروستی دەکاتەوە، کێ
لەو ئاسمانەوە (بەهۆی تیشکی خۆر و باران و هەواوە) لە زەوییەوە (بە هۆی خاکەوە) ڕزق و ڕۆزیتان پی
دەبەخشێت؟، ئایا ڕەوایە لەگەڵ زاتی خوادا خوای تر هەبێت؟، پێیان بڵێ :ئادەی بەڵگەتان چییە بیهێننە
مەیدان ئەگەر ئێوە ڕاستگۆن. قُل لَّا يَعۡلَمُ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ ٱلۡغَيۡبَ إِلَّا ٱللَّهُۚ وَمَا يَشۡعُرُونَ أَيَّانَ
يُبۡعَثُونَ ﴿٦٥﴾ ئەی پێغەمبەری (ﷺ پێیان) بڵێ: جگە لە خوا هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هیچیان
ئاگادارینین لە پەنهان و شاراوەکان، هەستیش ناکەن کەی زیندوو دەکرێنەوە... بَلِ ٱدَّٰرَكَ عِلۡمُهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِۚ
بَلۡ هُمۡ فِي شَكّٖ مِّنۡهَاۖ بَلۡ هُم مِّنۡهَا عَمُونَ ﴿٦٦﴾ نەخێر، ئەوانە زانیاری و زانستیان دەربارەی قیامەت کۆتا و
کەم و کورتە، بەڵکو ئەوان لە گوماندان دەربارەی، بەڵکو هەر کوێرن لە ئاستیدا و دڵیان نابینایە. وَقَالَ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوٓاْ أَءِذَا كُنَّا تُرَٰبٗا وَءَابَآؤُنَآ أَئِنَّا لَمُخۡرَجُونَ ﴿٦٧﴾ ئەوانەی بێ باوەڕن بوون دەیانوت: باشە ئەگەر ئێمە

بوونیە خاک لەگەڵ باوو و باپیرانماندا، ئایا ئێمە (بۆ ژیانێکی نوێ) دەدەهێنرێینەوە؟! لَقَدۡ وُعِدۡنَا هَٰذَا نَحۡنُ
وَءَابَآؤُنَا مِن قَبۡلُ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّآ أَسَٰطِيرُ ٱلۡأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾ سوێند بە خوا بەڕاستی ئێمە پێشتر لەم بەڵێنانەمان
پێدراوە لەگەڵ باوو باپیرانماندا ئەمە هیچ شتێک نییە، تەنها داستان و قسەی پێشینەکانە!! قُلۡ سِيرُواْ فِي
ٱلۡأَرۡضِ فَٱنظُرُواْ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿٦٩﴾ پێیان بڵێ: دە بگەڕێن بەسەر زەویدا و سەرنج بدەن و
بزانن چۆن بوو سەرئەنجامی تاوانبار و تاوانکاران. وَلَا تَحۡزَنۡ عَلَيۡهِمۡ وَلَا تَكُن فِي ضَيۡقٖ مِّمَّا يَمۡكُرُونَ ﴿٧٠﴾
تۆش خەفەت مەخۆ بۆیان و غەمگین مەبە لەو پیلان و تەڵەکە و فێڵانەی کە ئەنجامی دەدەن. وَيَقُولُونَ مَتَىٰ
هَٰذَا ٱلۡوَعۡدُ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٧١﴾ خوانەناسان دەڵێن: کەی ئەم بەڵێنە پێش دێت ئەگەر ئێوە ڕاست دەکەن؟
قُلۡ عَسَىٰٓ أَن يَكُونَ رَدِفَ لَكُم بَعۡضُ ٱلَّذِي تَسۡتَعۡجِلُونَ ﴿٧٢﴾ پێیان بڵێ: دوور نیە بەشێک لەو
سازایەی کە ئێوە پەلەی لێ دەکەن، بەم زووانە بۆتان پێش بێت. وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضۡلٍ عَلَى ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ
أَكۡثَرَهُمۡ لَا يَشۡكُرُونَ ﴿٧٣﴾ ئەی محمد (ﷺ) بە ڕاستی پەروەردگاری تۆ خاوەنی فەزڵ و بەخشندەییە بەسەر
خەڵکیەوە، بەڵام زۆربەیان سپڵەن و سوپاسی خوا ناکەن. وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعۡلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمۡ وَمَا
يُعۡلِنُونَ ﴿٧٤﴾ بێگومان پەروەردگارت چاک دەزانێت چی لە سینەیاندا حەشاردەدەن و چیش ئاشکرا دەکەن. وَمَا
مِنۡ غَآئِبَةٖ فِي ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِ إِلَّا فِي كِتَٰبٖ مُّبِينٍ ﴿٧٥﴾ هیچ شتێک لە خوا پەنهان نیە لە ئاسماندا بێت یان لە
زەویدا، لە دۆسیەی ئاشکرادا تۆمار نەکرابێت. إِنَّ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانَ يَقُصُّ عَلَىٰ بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ أَكۡثَرَ ٱلَّذِي هُمۡ
فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾ بەڕاستی ئەم قورئانە زۆربەی زۆری ئەو شتانەی کە نەوەی ئیسرائیل جیاوازی و کێشەیان
لەسەری هەیە باسی دەکات و لێی دەدوێت و ڕوونی دەکاتەوە. وَإِنَّهُۥ لَهُدٗى وَرَحۡمَةٞ لِّلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٧٧﴾ هەروەها
بەڕاستی ئەم قورئانە هۆی هیدایەت و ڕێنوویی و ڕەحمەت و میهرەبانیە بۆ ئیمانداران. إِنَّ رَبَّكَ يَقۡضِي بَيۡنَهُم
بِحُكۡمِهِۦۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٧٨﴾ بەڕاستی پەروەردگارت داوەریی دەکات لە زاتێکی باڵادەست و زانایە.
فَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِۖ إِنَّكَ عَلَى ٱلۡحَقِّ ٱلۡمُبِينِ ﴿٧٩﴾ ئەی محمدﷺ ئەی ئیماندار کەواتە تۆ پشت بەخوا ببەستە،
بەڕاستی تۆ لەسەر حەق و ڕاستیەکی ئاشکرایت. إِنَّكَ لَا تُسۡمِعُ ٱلۡمَوۡتَىٰ وَلَا تُسۡمِعُ ٱلصُّمَّ ٱلدُّعَآءَ إِذَا وَلَّوۡاْ
مُدۡبِرِينَ ﴿٨٠﴾ بێگومان تۆ ناتوانیت ئەم بانگەوازە بخەیتە ناو دڵی دڵ مردوو و کەڕەواڵەکانەوە، بەتایبەت کاتێک

ڕووو وەردەگێڕن و پشت هەڵدەکەن (بڕیاری داخستنی دڵ و گوێیان دەدەن). وَمَآ أَنتَ بِهَٰدِى ٱلْعُمْىِ عَن
ضَلَٰلَتِهِمْ إِن تُسْمِعُ إِلَّا مَن يُؤْمِنُ بِـَٔايَٰتِنَا فَهُم مُّسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ هەروەها تۆ ناتوانیت هیدایەت و ڕێنموویی
کوێر و نابیناکان بکەیت و لە تاریکی ڕزگاریان بکەیت (ئەوانەی دڵیان کوێرەو سەرنجی ڕاستیەکان نادەن)، تۆ
تەنها دەتوانیت (ئەم ڕاستیانە) بدەیت بە گوێی ئەو کەسانەدا کە باوەڕیان بە نایەت و فەرمانەکانی ئێمەدەهێنن
(لە قورئان و بوونەوەردا) چونکە ئەوانە هەمیشە ملکەچی فەرمانەکانی خوای گەورەن. ۞وَإِذَا وَقَعَ ٱلْقَوْلُ
عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَآبَّةً مِّنَ ٱلْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ ٱلنَّاسَ كَانُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾ کاتێک بڕیاری
بەرپابوونی (قیامەت درا، یاخود نزیک بۆوە)، زیندەوەرێک لە زەوی دەردەهێنین بۆیان کە قسەیان بۆ دەکات
کە: بەڕاستی زۆربەی خەڵکی باوەڕیان بە ئایەت و فەرمانەکانی ئێمە نەبووە. وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِن كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا
مِّمَّن يُكَذِّبُ بِـَٔايَٰتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾ ڕۆژێک دێت لە هەر ئوممەتێک دەستەیەک کێش دەکەین و کۆیان
دەکەینەوە، لەوانەی کە ئایەتەکانی ئێمەیان بەدرۆ دەزانن، ئینجا بەرودوا هەموویان کۆدەکردینەوە. حَتَّىٰٓ إِذَا
جَآءُو قَالَ أَكَذَّبْتُم بِـَٔايَٰتِى وَلَمْ تُحِيطُوا۟ بِهَا عِلْمًا أَمَّاذَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾ هەتا ئەو کاتەی دێنە پێشەوە
بۆ لێپرسینەوە، خوا دەفەرموێت :ئایا ئەوە ئێوە بڕواتان بە ئایەتەکانی من نەهێنا لە کاتێکدا ئێوە هیچ زانستی و
زانیاریەکتان دەربارەی نەبوو؟ یاخود ئێوە خەریکی چی بوون؟ چیتان دەکرد بە ئایەتەکانی ئێمە؟ وَوَقَعَ ٱلْقَوْلُ
عَلَيْهِم بِمَا ظَلَمُوا۟ فَهُمْ لَا يَنطِقُونَ ﴿٨٥﴾ سەرئەنجام بڕیارو فەرمانی خوا دە رچوو دژیان بەهۆی ئەوستەمەی
کردیان، جا قسەیان بۆ ناکرێت و ورتەیان لێنایەت. أَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّا جَعَلْنَا ٱلَّيْلَ لِيَسْكُنُوا۟ فِيهِ وَٱلنَّهَارَ مُبْصِرًا
إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَـَٔايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾ ئایا ئەو خەڵکە نەیانبینیوە کە بەڕاستی ئێمە شەومان تاریک کردووە، تا
تیایدا بحەسێنەوە، ڕۆژیشمان ڕووناک کردۆتەوە، تا هەموو شت ببینن، بەڕاستی ئا لەو دیاردانەدا بەڵگە و
نیشانەی زۆر هەیە بۆ کەسانێک ئیمان و باوەر بهێنن. وَيَوْمَ يُنفَخُ فِى ٱلصُّورِ فَفَزِعَ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن
فِى ٱلْأَرْضِ إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُ ۚ وَكُلٌّ أَتَوْهُ دَٰخِرِينَ ﴿٨٧﴾ یادی ڕۆژێک بکە فوو دەکرێت بە ــصورــ دا،
هەرکەس لە ئاسمانەکان و هەرکەس لە زەویدا هەیە، ترس و بیمێکی زۆر دایدەگرێت، جگە لەوانەی کە ویستی
خوا وایە ترس و بیمیان، هەمووانیش دێن بەملکەچێ و ناچاریی. وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ
مَرَّ ٱلسَّحَابِ ۚ صُنْعَ ٱللَّهِ ٱلَّذِىٓ أَتْقَنَ كُلَّ شَىْءٍ ۚ إِنَّهُۥ خَبِيرٌۢ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾ تۆ کێوەکان دەبینیت وا دەزانیت
کە وەستاون و بێ جووڵەن، لە کاتێکدا کە ئەوانیش وەکو هەور لە جووڵەدان (چونکە زەوی بەخێرایی هەزار

کیلۆمەتر لە سەعاتێکدا بە دەوری خۆیدا دەسوڕێتەوە، هەروەها لەسەرەتای بەرپابوونی قیامەتدا کێوەکان وەکو
خوری شیکراوە دەبرێن بە ئاسماندا و چاڵ و چۆڵی زەویان پێ پڕدەکرێتەوە)، ئەمەیە دەستکردی ئەوخوایەی
کە هەموو شتێکی بەوپەڕی ڕێکوپێکی دروستکردووە، بەڕاستی ئەوزاتە زۆر ئاگایە بەو کاروکردەوانەی کە
ئەنجامی دەدەن. مَن جَآءَ بِٱلۡحَسَنَةِ فَلَهُۥ خَيۡرٞ مِّنۡهَا وَهُم مِّن فَزَعٖ يَوۡمَئِذٍ ءَامِنُونَ ﴿٨٩﴾ کەسێک بە کارو
کردەوەی چاکەوە بێت، ئەوە پاداشتی چاکتر لەوەی خۆی پێشکەش دەکرێت و ئەوانە لەو ڕۆژەدا لە ترس و بیم
پارێزراون و ئاسوودە و ئارامن. وَمَن جَآءَ بِٱلسَّيِّئَةِ فَكُبَّتۡ وُجُوهُهُمۡ فِي ٱلنَّارِ هَلۡ تُجۡزَوۡنَ إِلَّا مَا كُنتُمۡ
تَعۡمَلُونَ ﴿٩٠﴾ ئەوەش بە تاوان و گوناهو خراپەوە دێت، بە ڕوودا و سەرەو خوار دەخرێتە ناو ئاگری
دۆزەخەوە و (پێیان دەوترێت): ئایا پاداشتان دەدرێتەوە جگە لەوەی دەتانکرد؟! إِنَّمَآ أُمِرۡتُ أَنۡ أَعۡبُدَ رَبَّ
هَٰذِهِ ٱلۡبَلۡدَةِ ٱلَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُۥ كُلُّ شَيۡءٖۖ وَأُمِرۡتُ أَنۡ أَكُونَ مِنَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ﴿٩١﴾ ئەی پێغەمبەر (ﷺ) پێیان
بڵێ): بەڕاستی من تەنها فەرمانی ئەوەم پێدراوە خوای ئەم شارەو ئەم شوێنە بپەرستم کە حورمەتی بۆ داناوەو
هەموو شت ئەو خاوەنیەتی، فەرمانیشم پێدراوە لە فەرمانبەردارو موسڵمانەکان بم. وَأَنۡ أَتۡلُوَاْ ٱلۡقُرۡءَانَۖ فَمَنِ
ٱهۡتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهۡتَدِي لِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن ضَلَّ فَقُلۡ إِنَّمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلۡمُنذِرِينَ ﴿٩٢﴾ فەرمانیشم(پێدراوە کە):
قورئان دەور بکەمەوە و بەردەوام بیخوێنمەوە، جا ئەوەی ڕێبازی هیدایەت وەربگرێت، ئەوە بەڕاستی قازانجی
وەرگرتنی ڕێنموماییەکەی هەر بۆ خۆیەتی (لە دنیاو قیامەتدا سوودی لێوەردەگرێت)، ئەوەش کە گومڕا دەبێت،
تۆ پێی بڵێ: (من زۆرم لە سەرتان نیە) بێگومان من تەنها یەکێکم لە بێدار کەرەوەکان. وَقُلِ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ
سَيُرِيكُمۡ ءَايَٰتِهِۦ فَتَعۡرِفُونَهَاۚ وَمَا رَبُّكَ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُونَ ﴿٩٣﴾ بڵێ (الحمد لله) سوپاس و ستایش
بۆخوا، لە ئایندەیەکی نزیکدا هەموو بەڵگە و نیشانەکانی خۆیتان نیشان دەدات و دەیانناسنەوە (کە هەمووی
دەستکار و بەدیهێنراوی خوایە)، بێگومان پەروەردگاری تۆ غافڵ و بێ ئاگا نیە لەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامی
دەدەن.